

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

**наукової конференції професорсько-викладацького складу
Полтавського державного аграрного університету
за результатами науково-дослідної роботи 2021-2022 років**

17-18 травня 2023 року

Полтава

<i>Г. Д. Поспєлова, Н. П. Коваленко, Н. І. Нечипоренко</i> ВПЛИВ БІОФУНГІЦИДІВ НА РОЗВИТОК ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ.....	128
<i>Т. П. Ромашко</i> ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ БІОТЕХНОЛОГІЙ.....	129
<i>С. В. Філоненко</i> ОПТИМІЗАЦІЯ МІКРОЕЛЕМЕНТНОГО ЖИВЛЕННЯ ВИСАДКІВ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗА ПОЗАКОРЕНЕВОГО ВНЕСЕННЯ МІКРОДОБРІВ.....	130
<i>С. М. Шакалій</i> ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЮ СОРТІВ ГОРОХУ..	133
<i>Н. І. Нечипоренко, Г.Д. Поспєлова, Н. П. Коваленко</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОРЕНЕВИХ ГНИЛЕЙ ВИКИ ЯРОЇ	135
<i>К. С. Панченко, С. В. Поспєлов</i> АГРОБІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОСЛИН РОДА <i>MALVA L.</i>	137
<i>О. Ф. Гордєєва, В. О. Вороніна</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ РІПАКУ ОЗИМОГО У ВЕСНЯНИЙ ПЕРІОД	139
<i>О. Л. Шерстюк, Н.П. Коваленко</i> ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ШКІДНИКІВ ЛЮЦЕРНИ НА ПОЛТАВЩИНІ.....	140
СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ	
<i>Н. О. Авраменко, Г. О. Омельченко</i> БОТУЛІЗМ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ	140
<i>Н. І. Дмитренко, О. Б. Киричко, Д. О. Попова</i> ПОКАЗНИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ КРОВІ КОТІВ ЗА УРОЛІТІАЗУ	146
<i>Т. В. Звенігородська, Т. Г. Панасова</i> АБСЦЕС КУЛЬТИ МАТКИ В КІШКИ: КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК.....	148
<i>Б. П. Киричко, І. І. Климась</i> КЛІНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ «ВЕТМІКОДЕРМ» ЗА ЛІКУВАННЯ ПОВЕРХНЕВОЇ ПОДЕРМІЇ У СОБАК.....	149
<i>А. Климась, А. Пузиревська</i> УРАЖЕННЯ КОПИТЕЦЬ КОРІВ	151
<i>М. С. Конє</i> ЗАХОДИ ПРОФІЛАКТИКИ СКАЗУ ТВАРИН В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ..	153
<i>Л. М. Корчан, М. І. Корчан</i> ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИГЕЛЬМІНТИКІВ ЗА ТРИХУРОЗУ СОБАК	155

підживлення ріпаку озимого сумішшю добрив Ярило Олійний (2 л/га) і Ярило Продуктивний ріст (2 л/га). Добрива не фітотоксичні та безпечні для людей і корисної ентомофауни, містять макро- і мікроелементи в легкодоступній для рослин формі, карбонові кислоти, гумати та поверхнево-активні речовини. Посіви обприскували двічі: за відновлення вегетації та у фазу бутонізації рослин. За рахунок збільшення стручків та кількості в них насінин зростала продуктивність культури. Приріст урожайності у середньому за роки досліджень становив 10,1 %. При цьому підвищувався вміст сирого жиру в насінні.

Таким чином, позакореневе внесення мікродобрив на посівах ріпаку озимого у весняний період є ефективним технологічним прийомом, що дозволяє збільшити врожайність і покращити якість насіння.

Список використаних джерел

1. Експорт через порти Чорного моря підтримує ціни на ріпак в Україні. *Агровісник*. URL: https://www.adama.com/ukraine/ua/agrovisnyk/2022_09_20 (дата звернення: 20.04.2023).
2. Заболотна Л.І., Мішина Н.І., Маліна Т.В., Башкатова Г.О., Руснак В.В. Ріпак – перспективна культура. URL: <http://lib.osau.edu.ua/jspui/handle/123456789/1162> (дата звернення: 20.04.2023).
3. Орлов О. Азотне підживлення ріпаку. *Агроном*. 2023. URL: <https://www.agronom.com.ua/azotne-pidzhyvlennya-ripaku/> (дата звернення: 2.05.2023).
4. Коваленко І. Озимий ріпак: підживлюємо весною. *Агробізнес сьогодні*. 2021. URL: <http://agro-business.com.ua/ahramni-kultury/item/21351-ozymyi-ripak-pidzhyvliuiemo-vesnoiu.html> (дата звернення: 2.05.2023).
5. Гарбар Л.А., Антал Т.В., Романов С.М. Продуктивність ріпаку озимого за впливу позакореневих підживлень. *Вісник ЖНАЕУ*. 2016. № 2. С.113-119.
6. Павелко В.А., Пономаренко С.С., Гордєєва О.Ф. Ефективність позакореневого внесення мікродобрив на посівах ріпаку. *Ефективне функціонування екологічно-стабільних територій у контексті стратегії стійкого розвитку: агроекологічний, соціальний та економічний аспекти: матеріали III Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Полтава, 12 грудня 2019 р. Полтава, 2019. С. 72-74.*

УДК 633.31:632.5(477.53)(092)

ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ШКІДНИКІВ ЛЮЦЕРНИ НА ПОЛТАВЩИНІ

*О. Л. Шерстюк, ас.,
olena.sherstiuk@pdau.edu.ua*

Н.П. Коваленко к.с.г.н., доц.

Люцерна одна з найбільш давніх сільськогосподарських культур, які використовуються у землеробстві. Історія її вирощування, як культурної рослини нарахує тисячоліття. [1].

Завдяки високій пластичності і пристосованості до різних екологічних умов люцерна завойовувала все нові і нові ареали. Всюди ця культура отримувала високу оцінку. Вирощування люцерни в нашій країні має багатовікову історію.

Значення люцерни у кормовиробництві надзвичайно велике. У групі багаторічних бобових трав люцерна – лідер за продуктивністю, вмістом білка, збалансованістю його за амінокислотним складом. Із зеленої маси люцерни готують високоякісні корми: сінаж, сіно, білково-протеїновий концентрат, сінне і трав'яне борошно, брикети, гранули.

Подальше розширення посівних площ цієї цінної кормової культури лімітується недостатньою кількістю насіння та низькою насінневою продуктивністю.

Вважається, що один із факторів який обмежує насіннєву продуктивність цієї культури є шкідники, які пошкоджують бутони і викликають їх опадання.

В кінці дев'ятнадцятого століття почалось вивчення люцерни, як культури, яка використовувалась для заготівлі сіна. І ці перші досліді були проведені на Полтавському дослідному полі в 1886-1901 роках (С.Ф. Третьяков, 1903).

До основних шкідників насіннєвої люцерни в Лісостепу України А.Н. Колобова (1967) по їх екологічному значенню відносить наступні види: люцерновий клоп (*Adelphocoris lineolatus* Zoeze), буряковий клоп (*Tychius flavus* Beek та *T. Femoralis* Briss), люцерновий довгоносик фітономус (*Phytonomus transsylvanicus* Petri), та насіннеїд люцернова товстонижка (*Bruchophagus rodii* Zuss), люцернова попелиця (*Aphis medicaginis* Koch.), горохова попелиця (*Acyrtosiphon pisi* Halt). [2].

Із абіотичних факторів велике значення у життєдіяльності комах мають метеорологічні елементи: температура, вологість повітря та ґрунту, вплив яких залежить від температурних вимог кожного виду в сукупності з вологістю повітря і ґрунту.

Існує тісний зв'язок метеорологічних факторів з чисельністю люцернового клопа. При середній температурі повітря у травні вище 14 °С, ГТК – вище одиниці, високі температури на поверхні ґрунту (вище 45 °С) були відсутні і це сприяло розмноженню шкідника від весняної до літньої генерації. (А.Н. Колобова (1950).

В розмноженні насіннеїда-тихиуса (*Tychius flavus* Beck.) велике значення має вологість ґрунту в період залялькування (липень-серпень). У ґрунті, який має 35% вологості, гине личинок тихиуса на 50% більше, ніж у ґрунті з вологістю 12% [2].

Найбільш сприятливим роком для масового розмноження фітономуса (*Phytonomus transsylvanicus* Petri) є достатньо вологі і теплі роки і несприятливими – роки з холодною весною при великій кількості опадів, а також сухі жаркі роки.

Сприятливим для цього шкідника є помірні температури (18-22 °С) при відносній вологості 75 %. Негативними є високі данні температури і низька відносна вологість повітря або низькі температури 8-12 °С при високій відносній вологості повітря.

Однак більш важливим фактором життєдіяльності фітономуса (*Phytonomus transsylvanicus* Petri) є строки використання посіву на насіння.

Для люцернової товстонижки (*Bruchophagus rodii* Zuss), характерним є негативний вплив великої кількості опадів в період плодоутворення люцерни. Разом з тим згубними є і високі температури. Як правило більше пошкоджується насіння люцерновим насіннеїдом-товстонижною з другого укусу.

Кращім строком скошування люцерни при отриманні насіння з другого укосу є фаза повної бутонізації. Необхідно також враховувати, що при більш ранньому строку скошування на сіно першого укосу люцерна другого укосу близька по зараженості і пошкодженості такими шкідниками, як фітономус (*Phytonomus transsylvanicus* Petri) та тіхіус (*Tychius flavus* Beck.), що вимагає проводити хімічну обробку рослин другого укосу [3].

Загальними умовами, які сприяють накопиченню всіх шкідників є агрогосподарські чинники: багаторічне використання одного посіву люцерни на насіння; відсутність просторової ізоляції нових посівів люцерни від старих, що сприяє міграції шкідників та їх розповсюдженню, випадкове (не плановане) використання посівів на сіно або на насіння; відсутність спеціального догляду – збирання стерні; боронування посіву ранньої весни і після скошування люцерни, збирання люцерни на насіння без зерноуловлювача, наявність на полях після збирання урожаю залишків до наступного року.

Список використаних джерел

1. Жаринов В.И., Ключ В.С. Люцерна. 2-е изд., переработ. и доп. К.: Урожай, 1990. 320 с.
2. Колобова А.Н. Матеріали по вивченню шкідників люцерни. Полтава, 1929 р. Труды Полтавської с.-г. дослідної станції. 1929 р. Випуск № 82.
3. Колобова А.Н. Вредители люцерны и защита от них семенных посевов. Харьковское книжно-газетное издательство 1950 г. 50 с.